

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından yanıtlanmasını arz ederim. 30.09.2019

Dr. İlhami Özcan AYGUN
CHP Tekirdağ Milletvekili

Sayıştay 2018 yılı Denetim Raporu'nda, Tarım ve Orman Bakanlığı'ndaki usulsüz işlemlere ilişkin önemli tespitler yapılmıştır. 209 sayfalık raporda; bakanlığın hayvan hastalıkları ile mücadele için satın alınan aşılari uygun ve yeterli soğuk zincir altyapısı kuramadığı için hem zayıat yaratarak ekonomik kayba neden olduğu, hem de hastalıkları engelleyemeyerek insan ve hayvan sağılığını tehdit ettiğı saptamaları yapılmıştır. 2018 yılında Adana, Balıkesir, Denizli, İstanbul, Kastamonu, Kütahya, Samsun, Siirt, Trabzon ve Şırnak'ta toplamda 368 bin 761 doz aşı zayı olmuştur. En büyük zayıat, soğuk zincir sistemi olmayan Kastamonu ve Samsun'da meydana gelmiştir. Sayıştay, şu önerileri yapmıştır:

“Aşıların zayı olması ve etkinliğini yitirmesi, görünen maliyetlerin ötesinde çok daha büyük toplumsal maliyetlere yol açan bir durumdur. Hayvan sağılığı kadar insan sağılığını da etkileyen bu hastalıklarla etkin bir mücadelenin yapılabilmesi için ivedilikle aşıların zayı olmasına yol açan soğuk zincir sisteminin iyileştirilmesi, bu konudaki projelere öncelik tanınması, aşıların ihtiyaç duyulan il ve ilçelerde bulunması sağılanarak zayı olmalarını engelleyen bir aşı izlem sisteminin acilen kurulması gerektiğı değerlendirilmektedir.”

Raporda; bakanlık tarafından ithaline izin verilmeyen “Sarole, Brangus, Aubrac” gibi hayvan ırklarının 2018 yılı içinde Türkiye'ye girişine izin verilerek kamu sağılığının tehdit edildiğı bulgusu da yapılmıştır.

Bu bağlamda;

- 1) Bakanlık, hangi il ve ilçede ne kadar aşı olduğunu bilmemektedir. Etkin bir aşı soğuk zincir sistemi neden bugüne kadar kurulamamış ve aşılar zayı edilmiştir?

- 2) Soğuk aşı zinciri olmayan illere neden aşı gönderilmiştir?
- 3) Aşıları üretiminden son kullanma tarihine kadar izlemek amacıyla oluşturulacak Aşı Takip Sistemi'ni ve soğuk zincir sistemini ne zaman kurmayı planlıyorsunuz?
- 4) Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen "Veteriner Biyolojik Ürünlerin ve Soğuk Zincir Koşullarının İzlenmesi Projesi"ne bugüne kadar yeterli bütçe tahsis edilmemesi ve tasarruf tedbirleri çerçevesinde hayata geçirilememesi ülke için daha büyük bir israf değil midir? Yeterli ödenek aktarılmaması, hayvancılığımız açısından büyük bir risk değil midir?
- 5) İthal edilen hayvanlara ve bunların sağlık sertifikalarına ilişkin herhangi bir takip ve kontrol sistemi bulunmamaktadır. Kontrol sistemini ne zaman oluşturacaksınız?
- 6) Sayıştay raporunda; Hayvancılık Genel Müdürlüğü'nün "ithaline izin verilmeyen hayvanlar listesinde" yer alan "Sarole, Brangus ve Aubrac" gibi hayvan ırklarının 2018 yılında Türkiye'ye girişine izin verildiği de saptanmıştır. 2018 yılında sığır tüberkülozu, sığır brusellozu, koyun ve keçi brusellozu nedeniyle hayvan sahiplerine 115 milyon 538 bin 299 lira tazminat ödenmiştir. İthal edilen hayvanların yurda sokulmaması için gümrük idareleri ile koordinasyonun artırılması, gerekli tedbirlerin alınması gereklidir. İthal hayvanların Türkiye'ye getirilmeden incelenmesini sağlayacak mekanizma kuracak mısınız?
- 7) 2018 yılında Romanya'dan ülkeye giriş yapan 13 bin 420 büyükbaş hayvandan 1637'sinin karantina bekleme süresi içinde ölmesi, hayvanların yeterli inceleme ve tetkik yapılmadan Türkiye'ye alındığı sonucunu doğurmaktadır. TİGEM tarafından ithal edilen hayvanlarda çıkan bu sıkıntı, kamu sağlığı açısından da tehdit edicidir. Hayvancılık Genel Müdürlüğü'nün aradığı koşullara TİGEM tarafından uyulmaması düşündürücüdür. TİGEM'deki sorumlular için bu konuda nasıl bir işlem yapacaksınız?
- 8) Ülkeye Giriş Yapan Canlı Hayvanlarda Yürütülecek Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik'e göre, ithal edilen canlı hayvanların 21 gün karantina merkezlerinde tutulması, bu sürenin sonunda kayıt altına alınarak kulak küpelerinin takılması gerekmektedir. Sayıştay Raporu'na göre, 2018 yılında ithalatı yapılan damızlık hayvanlardan 33 bin 880 büyükbaş, 834 bin 176 küçükbaş hayvan 21 günlük karantina süresi beklenmeden küpelenmiş ve kayıt altına alınmıştır. Hayvan ve gıda sağlığını korumayı amaçlayan bu 21 günlük süre nasıl ihlal edilmiş ve kontrol sağlanamamıştır? Sorumlular hakkında işlem yapacak mısınız?
- 9) Sayıştay raporu çerçevesinde büyükbaş ve küçükbaş takip bilgi sistemine hatalı veri girişini önleyecek ve kontrolleri sağlayacak yazılımı geliştirecek misiniz?

- 10) Hayvanları karantina süresine uymadan kimliklendiren işletmeler için gerekli müeyyideleri uygulayıp, önlem alacak mısınız?
- 11) Sayıştay raporunda, “Genç Çiftçi Projesi’nde genç çiftçilerin takip süreci içinde elden çıkardıkları hayvanların yerine alınanların yakın dereceli akrabalarından satın alınmış gibi gösterildiği” tespiti yapılmıştır. 2016, 2017 ve 2018 yıllarına ait Resmi Gazete’de yayımlanan Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ ve Taahhütname’de, birinci derece akrabalarından hayvan satın alınmayacağını belirtildiği vurgulandı. Bu hükme neden uyulmamış ve il ve ilçe müdürleri tarafından izin verilmiştir?
- 12) İyi tarım uygulamalarında güvenilir gıda arzının ve izlenebilirliğinin sağlandığı kontrol ve sertifikasyon sistemi kuracak mısınız?
- 13) Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü’nce sığır cinsi ile koyun ve keçi türü hayvanların kimliklendirilerek kayıt altına alınması işlemleri TBS altında TÜRKVET’te yürütülmektedir. Sayıştay Raporu’na göre, söz konusu sistemin her yaştan hayvan kaydına açılması; sınır illerinden kaçak hayvan girişlerini teşvik ederek sınır ötesinden çeşitli hayvan hastalıklarının ve ülkemizde görülmeyen farklı salgın hayvan hastalıklarının yerli hayvanlara bulaşmasına yol açmaktadır. Bu durumun sanal hayvan kayıtlarına yol açtığını raporlaştıran Sayıştay, destekleme ödemelerinde de kamu zararına neden olduğunu tespit etmiştir. Sayıştay’ın uyarıları çerçevesinde her yaştan hayvan kaydının sisteme açılmasından vazgeçecek misiniz?